

SAVAŞ ve BARIŞ
Dursun ATILGAN
Avrupa Atatürkçü Düşünce Dernekleri Federasyonu
Genel Başkanı

İnsanoğlunun yaradılışından beri en çok ifade ettiği ya da duyduğu sözcükler SAVAŞ, BARIŞ ve İNSAN HAKLARI olsa gerek.
Bunun başlıca nedenlerinden birisinin, insanın kendi türdeşine en çok zarar veren bir yaratık olduğu gerçeğinden kaynaklandığındandır.

İnsan kadar türdeşine yararlı, yine insan kadar türdeşine zararlı bir yaratık yoktur. İşte o yararlılığın egemen olduğu zaman BARIŞ, o zararlılığın egemen olduğu zaman SAVAŞ vardır.

İnsanı düşündüren ve hayrete düşüren gerçek ise şudur: **Savaşlar, uygarlık ilerledikçe daha da yoğunlaşmaktadır. Yöntemler değiştirilerek sürdürülmektedir bu türdeş düşmanlığı...**

Savaşlar, insanın kendi türdeşine zararlı olmayı egemen kılmasının, dolayısıyla da kendi türdeşinin yaşam hakkını yok saymasının eyleme dönüşmesidir.

İnsan hakkı, insan hakları, insanlık hakkı ancak barışla vardır ve geçerlidir.
Kendisinin diğer yaratılmışlardan üstün olduğu bilincine ulaştığı tarihten beri, insan oğlunun, beyni bu konularla meşgul olagelmıştır...
Çağımızda barış, düşünürlerin, bilginlerin, sanatçıların, kısacası aydınlanmış insanların üzerinde en çok durdukları konudur.

Milattan önce 1730 - 1685 yıllar arasında yaşamış olan **Hamurabi**'nin bile "**Güçlünün güçsüze haksızlık yapmasını engellemek için tüze ilan etmek gerekir**" sözü ile başlattığı yasa çalışmaları bilinmektedir.

İnsanlığa, demokrasinin beşiği olarak öğretilmek istenen antik Atina'da kölelerin sayısı Atinalı soyluların sayısından daha fazlaydı.

Günümüzde bile, kendilerini "uygar" olarak niteleyen bazı sömürücü güçlerin sayesinde, kölelik yöntemleri vardır.

Tarih boyunca boylar, topluluklar, milletler arasında çıkan savaşların nedenleri, çatışma alanları üzerinde duran bazı devlet yöneticileri barışı egemen kılmak için bazı önemli girişimlerde bulunmuşlardır. Ancak, hakka, hukuka ve adalete bağlı kalınmadan ve bazı milletlerin üstün kılınmasının dikte ettirildiği haksızlık kaynağı tasarruflar olmuştur, olmaktadır... Günümüzde, bu gerçeğin çok somut örnekleri vardır.

Öncelikle şu çatışma alanlarını anahtar sözcükler olarak anımsayalım:

- Kapital gücü büyük olan ülkelerin, paylaşma, sömürme, kapışma yarışı
- Sömürülen ülke halklarının sömürücülere karşı uyanışı, bilinçlenmesi ve direnmesi
- Sömürücü güçler karşısında, sermayesi emek olan, ancak karşılığını alamayan, haksızlıkla karşı karşıya kalanların bilinçlenmesi ve direnmesi
- Kadın erkek eşitliğinin sağlanmamış olması
- Geleneklerini sürdürmek isteyen yetişkin kuşaklarla, kişiliğini kazanmak isteyen ve özgürlüğünü elde etmek isteyen kuşaklar arasındaki çatışmalar
- Kendi inançlarını başka inançtan insanlara benimsetmek isteyen din ve mezhep çatışmaları
- Etnik farklılıkların neden olduğu çatışmalar v.s.

Bunların başında, Birinci Dünya Savaşı'ndan hemen sonra kurulan Milletler Cemiyeti ve İkinci Dünya savaşı'ndan hemen sonra yeniden düzenlenerek Birleşmiş Milletler adıyla

ortaya çıkarılan, şu bildiğimiz, Devletlerarası Hakemlik Örgütünün, "Pax Americana" sisteminin dikte ettirilmesine karşı çaresizliğini belgeleyerek, başarısız kalmış olması ve BM Güvenlik Konseyindeki beş büyük sömürge gücün egemenliği söz konusu olunca, **aslında tüm insanlığa armağan olan evrensel bir Barış Elçisinin, Mustafa Kemal ATATÜRK'ün, bu konulardaki söylemlerini, ki bunlar O'nun eylemleriyle hep örtüşmüştür, anımsatmayı çok önemli bir görev biliyoruz:**

Öncelikle şu saptamayı yapalım:

Ne istiyordu Mustafa Kemal: "Yurtta Barış, Dünyada Barış".

Bu söylem, bu amaç, edilgen olarak söylenilmiş, sadece dört sözcükten ibaret değildir. Bunun anlamı, Türk Milletine büyük bir ödev yükler: **Kendi ulusal sınırları içerisinde, özgür ve bağımsızca yaşamak azim ve kararlılığında olan Türk Milleti, tüm dünyada kanlı savaşlara son verilerek, diğer milletlerle kardeşçe ve dürüst ilişkiler içerisinde yaşayarak, barışın korunması için elinden geleni yapacaktır...**

Şu sözleri ekliyordu, tarihin emsal gösteremediği Büyük Önderimiz:
"Bir ulusun yaşamı tehlikeye girmedikçe savaş bir cinayettir".

"İnsanları mutlu edecek biricik çıkar yol, onlara birbirini sevdirmek, karşılıklı maddî ve manevî gereksinmelerini sağlamaya yarayan hareket ve faaliyetlerde bulunmaktır".

"Dünya yurttaşları, çekemezlik, açgözlülük ve hınçtan uzaklaşacak biçimde eğitilmelidir..."(1937)

"İnsanları mutlandıracığım diye, onları birbirine boğazlatmak, insanlığa aykırı ve son derece üzüntü uyandırıcı bir sistemdir. İnsanları mutlandıracak yegâne araç, onları birbirine yaklaştırmak, birbirini sevdirmek, maddî ve manevî olarak ihtiyaçlarını gidermeye yarayan hareket ve enerjidir. Dünya barışı içinde gerçek mutluluğa ulaşmak, ancak bu yüksek ülkü yolcularının çoğalmasıyla mümkün olacaktır."
25.10.1931

"Bugün dünya milletleri aşağı yukarı akraba olmuşlardır, olmaktadır. Bu nedenle insan bağlı olduğu ulusun varlığını ve mutluluğunu düşündüğü kadar, bütün dünya uluslarının huzur ve refahını düşünmeli ve kendi ulusunun mutluluğuna ne ölçüde değer veriyorsa, bütün dünya uluslarının mutluluğuna hizmet etmeye elinden geldiğince çalışmalıdır. Bütün akıllı insanlar takdir ederlerki, bu alanda çalışmakla hiçbir şey yitirilmez. Çünkü, dünya uluslarının mutluluğuna çalışmak, öte yandan kendi huzur ve mutluluğunu sağlamaya çalışmak demektir. Dünyada ve dünya ulusları arasındaki barış ve huzur, iyi geçim olmazsa, bir ulus kendisi için ne yaparsa yapsın, huzurdan yoksun kalır. Onun için ben şunu tavsiye ederim: Ulusları yönetecek insanlar, doğal olarak önce kendi uluslarının varlık ve mutluluğunun etkeni olmak isterler. Ancak, aynı zamanda bütün uluslar için de aynı şeyi istemek gerekir. Bütün dünya olayları açıktan açığa bunu kanıtlar. En uzakta sandığımız bir olayın bize bir gün değip değmeyeceğini bilemeyiz. Bunun için, insanlığın hepsini bir vücut ve ulusları bu vücudun uzuvları olarak saymak gerekir. Bir vücudun parmağının ucundaki acıdan öteki bütün uzuvlar etkilenir. Dünyanın herhangi bir yerinde bir rahatsızlık varsa, bana ne dememeliyiz. Böyle bir rahatsızlık varsa, tıpkı kendi aramızda olmuş gibi, onunla

ilgilenmeliyiz. Olay ne denli uzak olursa olsun, bu esastan şaşmamak gerekir. İşte bu düşünme biçimi, insanları, ulusları ve hükümetleri bencillikten kurtarır. Bencillik, kişisel olsun, ulusal olsun daima kötü sayılmalıdır. Doğal olarak kendimiz için bütün gereken şeyleri düşüneceğiz ve gereğini de yapacağız. Ancak, aynı şekilde bütün dünya ile de ilgileneceğiz." (17 Mart 1937)

31 Ocak 1930'da, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nden 18 yıl önce, **Mustafa Kemal** şunu yazıyordu:

"Bilim, toplumların büyüklüğünün gizini insanlara açmıştır. Bu giz, insanların birbirine bağlılığıdır. Bütün insanlar bir toplumsal vücudun organlarıdır. Bu nedenle birbirine bağlıdır. Bir de, insanlar, ölümlerin kültürel varisleri olduklarından, aralarındaki bağlar her zaman ve her yeri kapsar. Bu bağlar, doğaldır, toplumsaldır, iktisadîdir. Evrimin amacı, insanları birbirine benzetmektir; dünya birliğe doğru yürümektedir. İnsanlar arasında sınıf, derece, ahlâk, giysi, dil, ölçü farkı gittikçe azalmaktadır. Tarih, yaşam kavgasının, ırk, din, kültür, eğitim ve öğretime yabancı olanların arasında olduğunu gösterir. Birliğe doğru yürüyüş barışa doğru yürüyüş demektir. İnsanlar arasındaki bağlılık hakkında bir fikir edinmeye en elverişli olan düşünce tarzı ancak bu alandaki irdeleme olabilir..."

Bu sözler, tüm insanlığa büyük ve evrensel ödevler yüklemektedir...

Tam da yeri gelmişken, Mustafa Kemal ATATÜRK'ün doğumunun 100. yılına rastlayan 1981 yılının tüm dünyada "**Atatürk'ü Anma Yılı**" ilan edilmesi için, 1979'da UNESCO Genel Kuruluna katılan 156 ülke temsilcisinin oybirliği ile kabûl edilen, şu önemli kararı anımsatalım:

"MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

- uluslararası anlayış ve barış yolunda çaba harcamış üstün bir kişi;
- olağanüstü bir devrimci;
- sömürgecilik ve emperyalizme karşı savaştan ilk lider;
- insan haklarına saygılı;
- dünya barışının öncüsü;
- insanlar arasında hiçbir renk, din, ırk ayrımı gözetmeyen eşsiz bir devlet adamı;
- Çağdaş Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusudur"...